

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

3 vtrum furtum sit occulta acceptio rei alienæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

occidit, & ad hoc para instrumenta, & huiusmodi. De hoc enim videtur affirmandum, quod continue peccat mortaliter, quando...

quasi Sodoma praedicaerunt, nec absconderunt. ergo non est de ratione furti occulta acceptio rei alienae.

¶ 2 Præter. Ambrosius dicit, & habetur in Decretis distinct. 47. Minus est criminis habenti tollere, quam cum possis, & abundans sis, indigentibus denegare. ergo sicut furtum consistit in acceptione rei alienae, ita & in detentione ipsius.

¶ 3 Præter. Homo potest furtum ab alio accipere et quod suum est, puta, rem quam apud alium deposuit, vel quae est ab eo iniuste ablata, vel quae ergo de ratione furti, quod sit occulta acceptio rei alienae.

SED CONTRA dicitur, quod Iud. dicit in lib. Etymo. Fura furto dicitur esse, id est, a fure: nam noctis vitur tempore.

RESPON. Dicendum, quod ad rationem furti tria concurrunt, quorum primum convenit sibi, scilicet, quod contrariatur iustitiae, quae vnicuique tribuit quod suum est, & ex hoc copertur, quod viturpat alienum. Secundum vero pertinet ad rationem furti, prout distinguitur a peccatis, quae sunt contra personam, sicut ab homicidio, & adul-

illa. Attendi vero videtur haec unitas numeralis penes unitatem applicationis animae ad rem speciem, ita quod quando anima applicata ad illud per aliquem actum interiore, vel exteriori...

terio, & secundum hoc competit furto, quod sit circa rem possessam. Si quis enim accipiat id, quod est alterius non quasi possessio, sed quasi pars, sicut si amputet membrum, vel sicut persona coniuncta, ut si auferat filiam, vel uxorem, non habet proprie rationem furti. Tertia differentia est, quae complet rationem furti, ut scilicet occulte vsurpetur alienum, & secundum hoc propria ratio furti est, ut sit occulta acceptio rei alienae.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod occultatio quoadquod, quidem est causa peccati, puta, cum quis vitur occultatione ad peccandum, sicut accidit in fraude, & dolo, & hoc modo non dimittit, sed constituit speciem peccati, & ita est in furto. Alio modo occultatio est simplex circumstantia peccati, & sic dimittit peccatum, tum quia signum veritatis est: tum quia tollit scandalum.

AD SECUNDUM dicendum, quod detinere id, quod alteri debetur, eandem rationem noverunt habere cum acceptione iniusta: & ideo sub iniusta acceptione intelligitur etiam iniusta detentio.

na, totiens peccat mortaliter, quamvis durum hoc videatur. Et si neutra pars vera videatur, subdistingendum est, quod actus qui sine novo contemptu utendo re aliena exercentur, sunt dupliciter differentiae. Quidam cum nova iniuria domini, & dicuntur actus cum nova iniuria domini actus illi, qui vel reddunt ipsam rem deterioriorem, ita ut non esset amplius a domino repetenda, sed eius pretium. Fit enim iniuria tunc nova domino ex hoc, quod cogitur ad commutationem rei suae, si debet eum recuperare, ut patet de consumptione uestis furtivae. Vt namque ueste consumendo illam, est facere ut domino res sua satisfacere non possit, etiam si reddenda esset. Et ob hoc addit novam iniuriam super detentionem vel ex parte vrentis, quia, si reddunt utentem impotentem ad satisfaciendum domino, ut patet in paupere expendente furtivam pecuniam, nec habente unde possit satisfacere domino. Huiusmodi enim expensio nociva est domino, addens supra detentionem, impotentiam restituendi, ac per hoc peioris conditionis reddens dominum pecuniae. Actus autem sine nova iniuria domini sunt, qui non in damnum domini redundant, ut si res iam devenit ad statum, in quo dominus nollet eam, sed eius pretium: de cetero uti ipsa, novam non addit detentioni iniuriam. Et similiter si expendens pecuniam furtivam habet in promptu unde satisfacere possit, si vellet, nullam videtur detentioni addere iniuriam. Diceretur namque quod primis actibus totiens quotiens peccat mortaliter, non autem secundis: sicut nec semel bibendo in vase furtivo, cum sit actus sine iniuria. Quamvis de hoc non sit simile, quia huius actus, si semel bibendi, non est de natura sua talis, quod computeur inter eos, qui sunt iniusto domino. Quid horum verius sit, non facile video, quoniam cum actus de natura sua interior, videtur quod totiens, quotiens vitur re aliena iniusto domino, peccat mortaliter. Cum vero considero, quod usus sine nova iniuria non videtur esse iniusto domino, cui tantum est si talis usus fiat, & si non fiat, videtur quod non totiens, quotiens vitur peccat: sed totiens, quotiens cum nova iniuria in affectu, vel in effectu, ut declaratum est. Cum autem atendo, quod multiplicatio horum actuum est in esse naturae, & non moris, unum tantum videtur esse peccatum, dum non renovatur affectus ad alienum. Et licet haec ultima replicata via, quae primo fuit alla-

ta, totiens peccat mortaliter, quamvis durum hoc videatur. Et si neutra pars vera videatur, subdistingendum est, quod actus qui sine novo contemptu utendo re aliena exercentur, sunt dupliciter differentiae. Quidam cum nova iniuria domini, & dicuntur actus cum nova iniuria domini actus illi, qui vel reddunt ipsam rem deterioriorem, ita ut non esset amplius a domino repetenda, sed eius pretium. Fit enim iniuria tunc nova domino ex hoc, quod cogitur ad commutationem rei suae, si debet eum recuperare, ut patet de consumptione uestis furtivae. Vt namque ueste consumendo illam, est facere ut domino res sua satisfacere non possit, etiam si reddenda esset. Et ob hoc addit novam iniuriam super detentionem vel ex parte vrentis, quia, si reddunt utentem impotentem ad satisfaciendum domino, ut patet in paupere expendente furtivam pecuniam, nec habente unde possit satisfacere domino. Huiusmodi enim expensio nociva est domino, addens supra detentionem, impotentiam restituendi, ac per hoc peioris conditionis reddens dominum pecuniae. Actus autem sine nova iniuria domini sunt, qui non in damnum domini redundant, ut si res iam devenit ad statum, in quo dominus nollet eam, sed eius pretium: de cetero uti ipsa, novam non addit detentioni iniuriam. Et similiter si expendens pecuniam furtivam habet in promptu unde satisfacere possit, si vellet, nullam videtur detentioni addere iniuriam. Diceretur namque quod primis actibus totiens quotiens peccat mortaliter, non autem secundis: sicut nec semel bibendo in vase furtivo, cum sit actus sine iniuria. Quamvis de hoc non sit simile, quia huius actus, si semel bibendi, non est de natura sua talis, quod computeur inter eos, qui sunt iniusto domino. Quid horum verius sit, non facile video, quoniam cum actus de natura sua interior, videtur quod totiens, quotiens vitur re aliena iniusto domino, peccat mortaliter. Cum vero considero, quod usus sine nova iniuria non videtur esse iniusto domino, cui tantum est si talis usus fiat, & si non fiat, videtur quod non totiens, quotiens vitur peccat: sed totiens, quotiens cum nova iniuria in affectu, vel in effectu, ut declaratum est. Cum autem atendo, quod multiplicatio horum actuum est in esse naturae, & non moris, unum tantum videtur esse peccatum, dum non renovatur affectus ad alienum. Et licet haec ultima replicata via, quae primo fuit alla-

interius continens actus voluntarius, sed quandoque exercetur aliquis actus, & quandoque nullus. Nam indere, & ornare se, actioes quaedam voluntariae sunt indutur autem esse, & similiter ornatum esse, & huiusmodi, non sunt actiones, sed ad praedicamentum habent spectantia. Unde de his aliquid est manifestum, scilicet, quod non continue peccant, & aliquid obicium, an scilicet, quotiens huiusmodi actus exercent, totiens peccant mortaliter. Apparet, n. prima ratione distingendum esse, quod actualiter habere actum vitendi re aliena, contingit dupliciter. Vno modo formaliter, hoc est, quod intentio feratur super alieno; & sic quotiens discontinuato actualiter peccato tam intus, quam extra, vitur re aliena, totiens peccat mortaliter. Alio modo materialiter, hoc est, quod nihil cogitando de alieno, vitur re aliena vitia: ut si cogitat de induendo se, de emendo, de comedendo, de bibendo, & non cogitat de alieno. Et sic videtur, quod omnes isti actus sunt mali eadem numero deformitate, quae sunt mala intentio detinendi, possidendi, ac per hoc vitendi rebus his vit proprijs. Sed primum huius distinctionis membrum veritati inhæret mihi videtur: quoniam multiplicatur numero peccatum non iuxta multiplicationem actuum voluntarium tam intus, quam extra: patet ex hoc, quod actus exterior, & interior sunt unum numero peccatum: & multi actus exteriores, & interiores voluntatis sunt unum numero peccatum, ut patet cum quis desiderat occidere, & delectatur de cogitata occisione, & sperat illam, & intendit ire ad occidendum, & preparat ad hoc gladium, & sagittas, & lanceas, &c. Haec enim omnia vno contentu facta vno numero, sunt peccatum mortale, sed iuxta multiplicationem materialem, materialiter tamen moralitatis actus. Dico autem materialem ad differentiam multiplicationis in esse natura actuum voluntatis deformium, puta, desiderare, furari, delectari de cogitato furto, intendere ire ad furandum, & huiusmodi. Quamvis enim singuli actus habeant forte singulas deformitates morales ac per hoc plures in esse naturae, in genere tamen moris vno numero tantum est eorum moralitas: & ideo sunt vni numero peccatum, ut dictum est. Multiplicatur autem moralitas numero, seu materialiter in genere moris, quotiens quis ex non actualiter peccante in tali specie peccati, sit actualiter peccans in

